

08
επαναληπτικά
θέματα

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της **Στήλης Α** και δίπλα στον καθέναν από αυτούς τα γράμματα της **Στήλης Β**, τα οποία προσδιορίζουν τα γεγονότα που αφορούν τα πρόσωπα της **Στήλης Α**

Στήλη Α:	Στήλη Β:
1. Γεώργιος Α΄	α. Σύνταγμα 1844
2. Όθωνας	β. Σύνταγμα 1864
	γ. Κριμαϊκός πόλεμος
	δ. Αρχή Δεδηλωμένης
	ε. Υπόθεση Πατσίφικο
	στ. Θεμελίωση κοινοβουλευτισμού
	ζ. Επανάσταση 1862
	η. Κίνημα στο Γουδί

Μονάδες: 12

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (1923)
- β. Οργανισμός
- γ. Αρχή της δεδηλωμένης
- δ. Ραλλικό κόμμα

Μονάδες: 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποια ήταν τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων βουλευτών και ποια η θέση τους στην οργάνωση των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα;

Μονάδες: 12

A.2.2. Ποιο ήταν το γεγονός που ματαίωσε οποιαδήποτε προσδοκία για τη δημιουργία αυτόνομης Ποντιακής δημοκρατίας και ποιες οι επιπτώσεις του;

Μονάδες: 14

ΟΜΑΔΑ Β΄**ΘΕΜΑ Β1**

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α.** να αναφερθείτε στα γεγονότα που επισκίασαν το θετικό και αισιόδοξο κλίμα των δύο πρώτων ετών της λειτουργίας του νέου καθεστώτος στην Κρήτη και τα οποία επρόκειτο να δημιουργήσουν λίγο αργότερα σοβαρή εσωτερική κρίση.
- β.** να αναφερθείτε στις εξελίξεις που σημειώθηκαν στα εσωτερικά και εξωτερικά θέματα της Κρήτης κατά τη διάρκεια της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη.

Μονάδες 25

Κείμενο

α. Στις 24 Ιανουαρίου 1899 διεξήχθησαν γενικές εκλογές και στις 8 Φεβρουαρίου συνεδρίασε υπό την προεδρία του Ιωάννη Σφακιανάκη η νέα Γενική Συνέλευση, που περιλάμβανε 138 χριστιανούς και 50 μουσουλμάνους πληρεξουσίου. Δύο μήνες αργότερα, είχε ολοκληρωθεί η επεξεργασία και η ψήφιση του Συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας, που δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα στις 16 Απριλίου. Το Σύνταγμα αυτό προέβλεπε τη λειτουργία ενός υποτυπώδους κοινοβουλευτισμού σε συνδυασμό με την ύπαρξη ενός πανίσχυρου ηγεμόνα με ευρείες εξουσίες, τις οποίες θα ασκούσε επί του παρόντος ο Ύπατος Αρμοστής. Είναι χαρακτηριστική η παρατήρηση του Ελευθέριου Βενιζέλου ότι «αι διατάξεις αίτινες ψηφίζονται σήμερον εν τω Συντάγματι συνδέονται αναποσπαστως με το πρόσωπο του νυν Ανωτάτου Άρχοντος» δεν θα ήτο διατεθειμένος ο τόπος εις ουδέναν άλλον να παραχωρήση τόσα δικαιώματα».

... η εξωτερική και αμυντική πολιτική υπαγόταν σε περιορισμούς υπό την κηδεμονία των Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίες διατηρούσαν στρατεύματα στο νησί ενώ μια σιδηρά τουρκική σημαία παρέμεινε υψωμένη στη νησίδα της Σούδας ως υπόμνηση της ψιλής επικυριαρχίας του Σουλτάνου. Οι εξελίξεις αυτές διαμόρφωσαν ένα ιδιότυπο διεθνές και εσωτερικό καθεστώς για την Κρήτη, όπως το περιέγραψε αδρά ο ίδιος ο Ελευθέριος Βενιζέλος: «... Την επί της νήσου επομένως κυριαρχίαν ασκούςι σήμερον [1901] οι τέσσαρες Μεγάλες Δυνάμεις. Και είναι μεν αληθές ότι αύται ενέκριναν το Κρητικόν Σύνταγμα δι' ου η νήσος χαρακτηρίζεται «πολιτεία αυτόνομος». Αλλ' η θέσπιση του Συντάγματος δεν κατέστησε την αυτονομίαν πραγματικήν, αφού η πλήρης αυτού εφαρμογή μόνον

μετά την λήξιν της αρμοστείας είναι δυνατή, επηύξησε δε μόνον την αβεβαιότητα περί της υφισταμένης πολιτικής της νήσου καταστάσεως».

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τ.5, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ.σ.336-338.

Κείμενο

- β. Ο πρίγκιπας Γεώργιος είχε την πεποίθηση ότι οποιαδήποτε λύση του Κρητικού θα προερχόταν από τις Μεγάλες Δυνάμεις και, κατά τη γνώμη του, οι πολιτικοί παράγοντες της Κρήτης ήταν άσχετοι με το θέμα, αν όχι επίημοι. Αυτό μπορεί να δικαιολογήσει τη συχνά βάνανυση και υβριστική συμπεριφορά του προς τους παλιούς οπλαρχηγούς και τους τοπικούς ηγέτες. Στάθηκε αδύνατο γι' αυτόν να αντιληφθεί τη σημασία της πολιτικής κινητοποίησης των ίδιων των Κρητικών, καθώς και την εύλογη απαίτησή τους να αποκτήσουν τον έλεγχο της τύχης τους μετά από αιώνες αγώνων κατά των Τούρκων κυριάρχων.

Βερέμης Θ., Νικολακόπουλος Η., (επιμ.), Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η εποχή του, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2005, σ.σ. 55-57.

Κείμενο

- γ. Έξι ημέρες μετά την αναχώρηση του Γεωργίου διοριζόταν ως νέος Ύπατος Αρμοστής ο μετριοπαθής παλιός πρωθυπουργός Αλέξανδρος Ζαΐμης ενώ η Β' Συντακτική Συνέλευση των Κρητών πρόχωρούσε στην ψήφιση του νέου και αισθητά πιο φιλελεύθερου Συντάγματος (2 Δεκεμβρίου 1906). Τον Ιούλιο του 1907 άρχισε η αποχώρηση και των υπόλοιπων διεθνών στρατευμάτων, που ολοκληρώθηκε δύο χρόνια αργότερα, καθώς προχωρούσε με γοργούς ρυθμούς η συγκρότηση της πολιτοφυλακής, της τακτικής στρατιωτικής δύναμης του νησιού, συνολικής δύναμης 1.155 ανδρών κατανεμημένης σε δύο τάγματα και στελεχωμένης από Έλληνες βαθμοφόρους, που τυπικά είχαν παραιτηθεί από τις τάξεις του ελληνικού στρατού.

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τ.5, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003, σελ. 341.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω παράθεμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

Να αναφέρετε τις πολιτικές επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης στην Ελλάδα και τις χώρες της Ευρώπης κατά τη δεκαετία του 1930.

Οι χώρες της ανατολικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Γιουγκοσλαβία, η Βουλγαρία, η Ελλάδα και η Αλβανία, αγροτικές χώρες όλες, με μειονοτικά ή προσφυγικά προβλήματα σχεδόν όλες, υπέκυψαν η μία μετά την άλλη σε δικτατορικά καθεστώτα. Η οικονομική κρίση σε συνδυασμό με την αδυναμία των φτωχών μαζών να μεταναστεύσουν στις χώρες του Νέου Κόσμου, καθώς και εσωτερικές απειλές και εξωτερικοί κίνδυνοι, διέβρωσαν

τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς σε τέτοιο βαθμό, ώστε η μετάβαση από την κοινοβουλευτική δημοκρατία σε στρατιωτικές ή βασιλικές δικτατορίες να πραγματοποιηθεί χωρίς σοβαρές αναταραχές.

Στην Ελλάδα έφτασε με τέτοια καθυστέρηση η οικονομική κρίση του 1929, επιδεινώνοντας το πολιτικό πρόβλημα. Η αποχώρηση του Βενιζέλου από την εξουσία μετά από τέσσερα χρόνια διακυβέρνησης της χώρας, εγκαινίασε άλλη μια περίοδο τετραετούς ανωμαλίας που κατέληξε στην επιβολή της δικτατορίας το 1936.

Η ήττα του Βενιζέλου και η προσπάθεια των αντιπάλων του να διατηρηθούν στην εξουσία με τη δοκιμασμένη μέθοδο της ενισχύσεως της θέσεώς τους στο στράτευμα προκάλεσαν δύο βενιζελικά στρατιωτικά κινήματα, ένα το Μάρτιο του 1933 με επικεφαλής το Νικόλαο Πλαστήρα και ένα το Μάρτιο του 1935, με αρχηγό το Βενιζέλο - το πρώτο για να στερήσει στους Αντιβενιζελικούς το έπαθλο εκλογικής νίκης τους που μόλις είχαν διεξαχθεί, ενώ το δεύτερο για να προληφθεί υποτίθεται μοναρχική παλινόρθωση, αλλά κυρίως για να διευκολυνθεί η επάνοδος των Βενιζελικών στην εξουσία και των συνεργαζομένων αξιωματικών σε θέση ισχύος στο στράτευμα. Τα βενιζελικά κινήματα απέτυχαν και είχαν τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα: οι βενιζελικοί απογυμνώθηκαν από τα ερείσματά τους στο στράτευμα και καταργήθηκε η αβασίλευτη δημοκρατία. Το Νοέμβριο του 1935 επανήλθε στην Ελλάδα ο Γεώργιος Β', ο γιος του Κωνσταντίνου, ύστερα από δημοψήφισμα που έσπευσαν να νοθεύσουν όσοι είχαν πρωτοστατήσει λίγο πιο πριν στην κατάργηση του αβασίλευτου πολιτεύματος. Η ισοψηφία των δύο παρατάξεων στις εκλογές του Ιανουαρίου 1936 και η αδυναμία τους να δώσουν στη χώρα είτε μονοκομματική κυβέρνηση είτε κυβέρνηση συνεργασίας, διευκόλυναν την παραμονή στην εξουσία του Ιωάννη Μεταξά, ο οποίος ήταν γνωστός εχθρός του κοινοβουλευτισμού και εκείνος που επέβαλε τελικά, στις 4 Αυγούστου 1936, δικτατορία με την έγκριση του βασιλιά.

Ι. Σ. Κολιόπουλος, Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία 1789 – 1945, σ. 355-356